

Svar på Interpellation – Tranås kommuns tillväxt strategi

Vi viker inte en millimeter från de antagna strategierna och Tranås kommun behöver bli fler invånare för att klara framtidens välfärdsutmaningar. Befolkningstillväxten, dvs att vi blir fler Tranåsbor, innebär att Tranås kommun har större möjligheter att upprätthålla god service och tjänster till alla kommuninvånare och samtidigt skapa en större attraktivitet. Men det är inte bara befolkningstillväxten som är viktig. Den ekonomiska tillväxten är minst lika viktig för att näringslivet och privatlivet ska kunna blomstra och kommunen ska kunna erbjuda en bra välfärd. Det krävs helt enkelt att vi skaffar oss resurser, visar ledarskap och uthållighet för att bygga vår framtida kommun

Från ett oönskat läge till ett önskat läge

Att förändra ett samhälle tar tid och man måste vara uthållig i sitt strategiarbete och insatser. Tranås kommun har länge varit en kommun med "två ansikten" dels den framgångsrika, välmående, med den fina naturen etc men också med en stor demografisk- och socioekonomisk utmaning. Vi vill förändra vår situation genom att målmedvetet förändra vår kommuns struktur.

Den framgångsrika kommunen

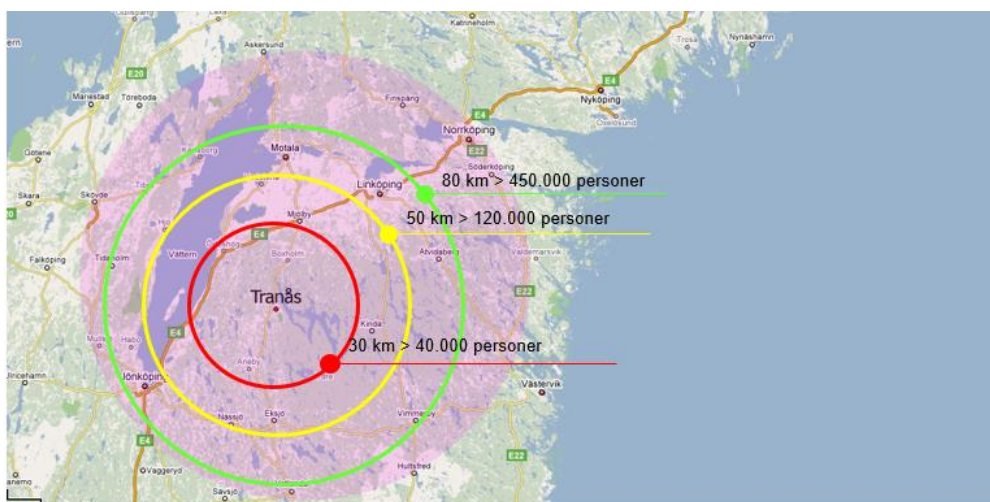
Tranås kommun har i grunden ett fantastiskt geografiskt läge med lika långt till:

Helsingfors – Oslo – Köpenhamn

Stockholm – Göteborg – Malmö

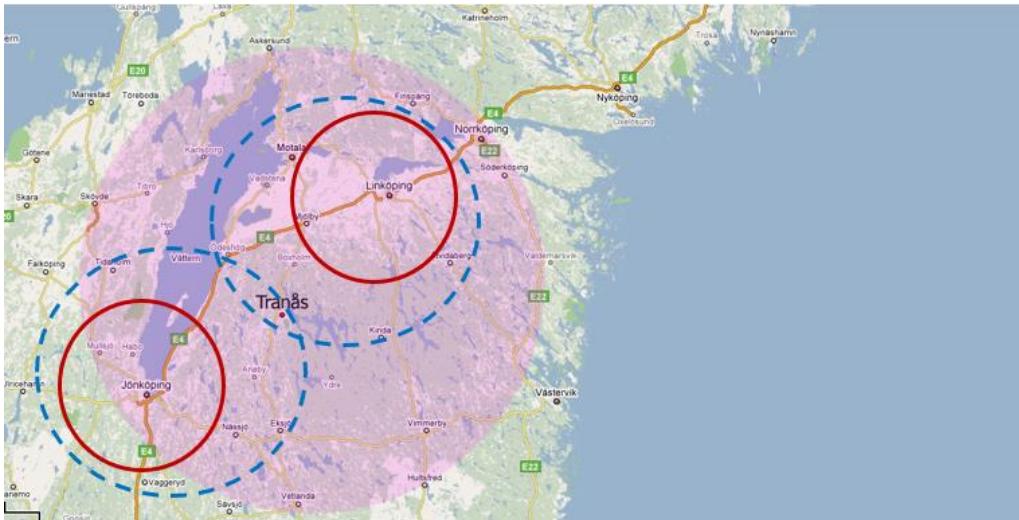
Jönköping – Linköping

Vi ligger alltså extremt centralt i Sverige om man tittar på större städer och hur Sveriges befolkningsstruktur ser ut.

Det attraktiva läget ger oss unika förutsättningar med ca 450.000 personer som bor inom en radie på 80 km. Av dessa borde vi kunna attrahera personer för att på sikt nå våra beslutade tillväxt mål. Tranås är sedan länge en känd handelsstad. Kommunmedlemmar från våra

grannkommuner väljer ofta att göra sina inköp i Tranås vilket innebär att den potentiella köpkraften bör ses som ca 40.000 personer istället för kommunens ca 19.000 kommunmedlemmar. Köpkraften visar sig redan idag då vi har ett handelsindex för dagligvaror på ca 120%.

Den andra infallsvinkeln är att vi ligger precis emellan två tillväxtstäderna Jönköping och Linköping. Dessa städer förväntas i närtid växa med ca 80.000 personer men man flaggar redan nu för problem att hitta mark att bygga på och förtätning av stadskärnan är inte längre möjlig. Den nya bebyggelsen är framför allt tät och byggd på höjden. Tranås kommun har en unik möjlighet att bli en motpol till detta, villastaden, med fina boende miljöer till helt andra priser än i de större städerna.

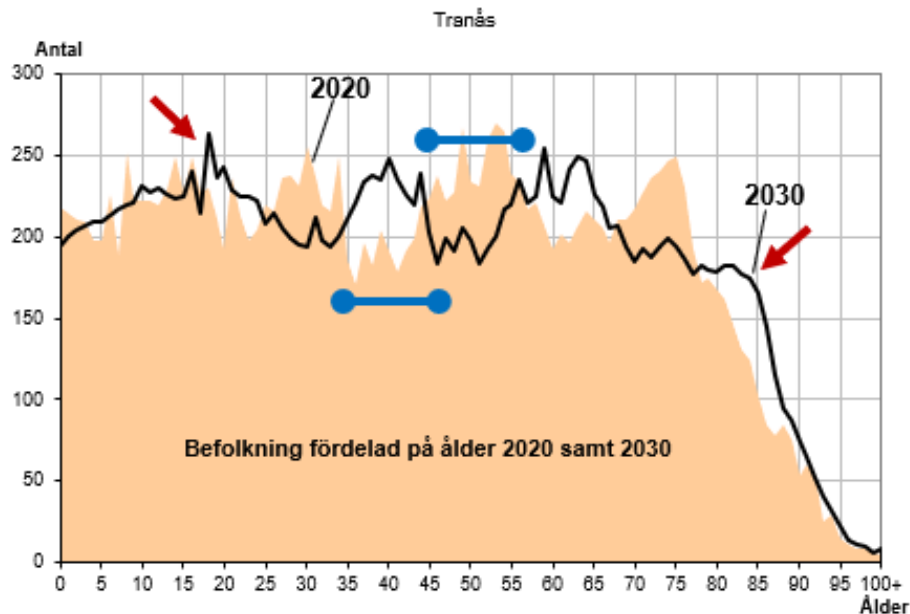
Tranås kommun erbjuder:

- Unika och varierande boendemiljöer
- Tranås kommun är i jämförelse med många andra kommuner en mycket trygg plats att växa upp och leva i
- Vårt differentierade näringsliv erbjuder många möjligheter och är i stark tillväxt
- Vi har vår handel på Storgatan som dessutom är klassat som ett riksintresse
- Det finns riktigt bra utbildningsmöjligheter. Vi bygger en ny förskola samt två nya grundskolor. Vårt gymnasium är bland de främsta i Sverige med utgångspunkt från studieresultat, programutbud och kostnadsnivå per program. Vår vuxenutbildning Tranås vux, lockar inte bara elever från Tranås kommun utan många elever reser in från andra kommuner varje dag för sina studier. Dessutom kan vi erbjuda studier via Yrkehögskola och Folkhögskola
- Pendlingsmöjligheterna, främst norrut, är goda och medger både in och utpendling för en större arbetsmarknad.
- Sjön Sommen ger oss en unik resurs för friluftsliv, rekreation och boendemiljöer
- Naturen är nära och lättillgänglig Tranås kommun
- Det finns ett unikt idrotts- och friluftsliv för alla åldrar. För en kommun av Tranås storlek är utbudet av idrottsutövande unikt.

Tranås kan betraktas som 5-minuters staden vilket innebär att man har nära till: Skolan, jobbet, matvaruaffären, gymmet, naturen etc. Tranås kommun kan alltså erbjuda det trygga och goda livet.

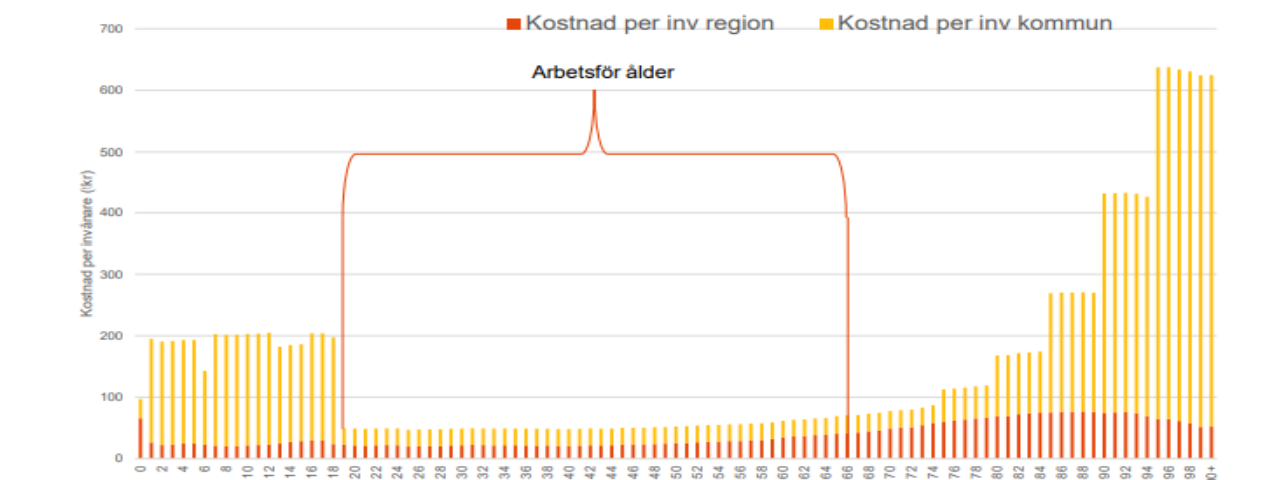
Den andra sidan av myntet – Vår demografiska utmaning

Tranås kommun har som många andra en demografisk utmaning med framför allt många äldre kommunmedlemmar men positivt också många yngre kommunmedlemmar. För vår del är dessutom fördelningen procentuellt högre än medeltalet i Sverige för just den äldre befolkningen och som grafen visar kommer antalet äldre kommer att öka kraftigt mellan 2020 och 2030.

Vad vi ska ha med oss in i denna diskussion är att vi dessutom "saknar" kommunmedlemmar år 2020 i åldersspannet 30 – 40 år och i förflyttningen till 2030 ser vi att åldersgruppen 45 - 55 år är för liten i förhållande till övriga åldersgrupper.

I arbetsför ålder, 25 – 65 år, är man en nettoinbetalare av skatt om man har en förvärvsinkomst. Denna åldersgrupp måste öka för att vi som kommun ska kunna leverera kvalitetsnivå på skola, vård och omsorg som förväntas av oss i en demografisk förändring. Ökade skatteintäkter är dessutom viktiga för att ytterligare kunna jobba med att öka attraktiviteten i vår kommun.

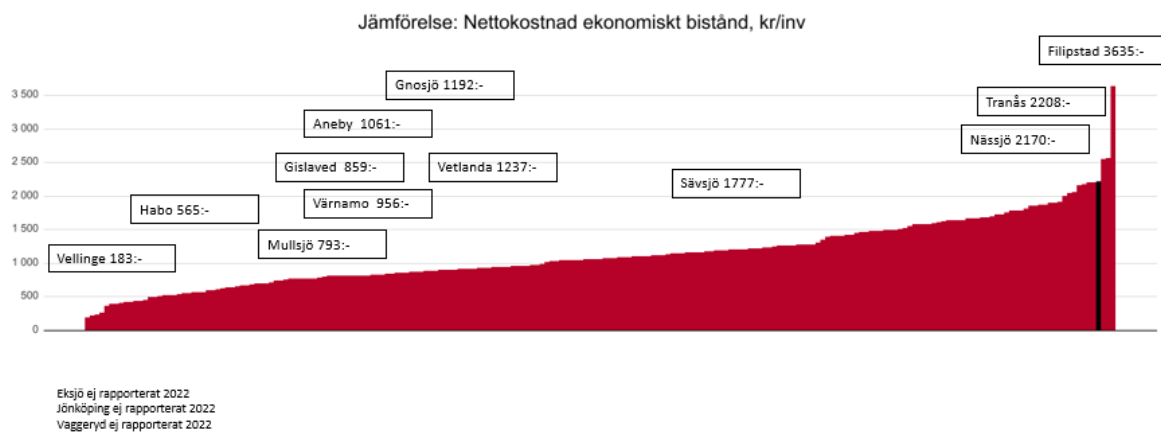

Medan man i yngre och äldre åldrar är en medveten kostnad för kommunen och regionen. Man måste ha en förståelse för detta och samtidigt inse att en sund bas av kommunmedlemmar i åldern 18 – 65 år skapar möjligheterna att leverera en god skola, vård och omsorg.

Den andra sidan av myntet – Vår socioekonomiska utmaning

Tranås kommun har under många år legat i topp i Sverige beträffande utbetalningar av försörjningsstöd till personer som inte klarar att försörja sig själva. Man kan allokera ett antal faktorer till detta faktum att Tranås kommun visar placerar sig så negativt i statistiken:

- Generöst utbetalda försörjningsstöd
- Generös norm för försörjningsstöd
- Dåligt fokus på problematiken inom förvaltningen
- Proportionellt hög andel hyresrätter i jämförelse med kommuner i vår storlek
- Proportionellt hög andel hyresrätter med låg standard
- Hyresvärdar som skriver förstahandskontrakt med personer med bidragsinkomst

Kostnader för försörjningsstöd dränerar vår kommunala ekonomi vilket gör att andra satsningar inom skola, vård och omsorg får stå tillbaka. Sätter man Tranås kommuns situation i en kontext mot några andra kommuner i Jönköpings län inser man hur viktigt detta arbete är och måste lyckas då vi 2022 per kommunmedlem lade $2.208 \text{ SEK} \times 19.000 = 41.952.000 \text{ SEK}$ i försörjningsstöd.

Om vi skulle applicera andra kommuners kostnader på Tranås kommun skulle resultatet se ut enligt följande:

”Sävsjö-nivå”: $1.777 \times 19.000 = 33.763.000 \text{ SEK}$ (= besparing jämfört nuvarande nivå 8,2 milj)

”Aneby-nivå”: $1.061 \times 19.000 = 20.159.000 \text{ SEK}$ (= besparing jämfört nuvarande nivå 21,8 milj)

”Habo-nivå”: $565 \times 19.000 = 10.735.000 \text{ SEK}$ (= besparing jämfört nuvarande nivå 31,2 milj)

Alternativet till utbetalning av försörjningsstöd är att bygga vår kommun med fler händer i vården eller fler vuxna i skolan

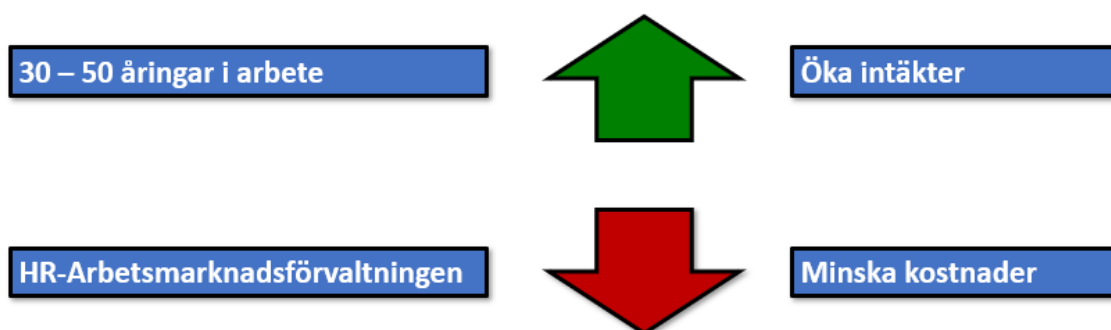
Vi har kämpat med hög arbetslöshet i hela åldersspannet 18 – 64 år och tidigare så högt som ca 30% bland nysvenskar. Till detta kan läggas att vi har en delvis låg utbildningsnivå vilket leder till att vi i Tranås kommun har en låg mediannettoinkomst SEK per invånare äldre än 20år. Till detta ska även läggas den psykiska ohälsa som präglar samhället vilket naturligtvis även är förekommande i Tranås kommun.

Hur lycka vi med förändringen?

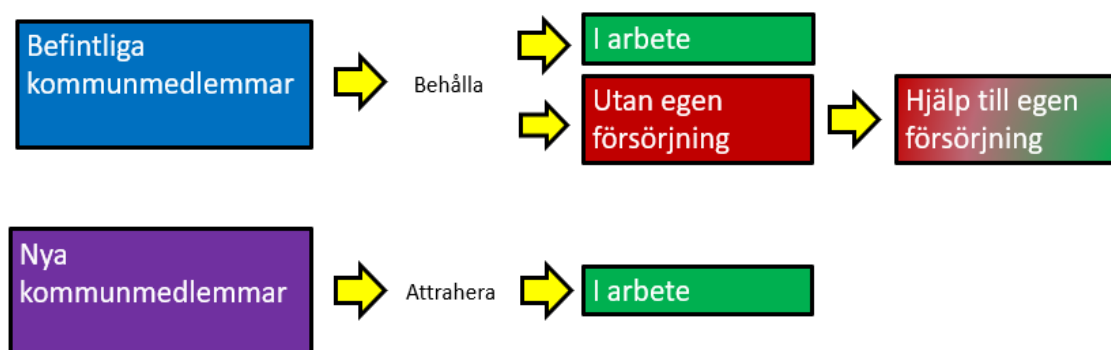
Först och främst alla är välkomna att leva och bo i Tranås kommun. Vi ska bara se till att vi har råd att skapa bästa tänkbara förutsättningar för skola, vård och omsorg samt den attraktivitet som göra att kommunmedlemmar väljer att fortsatt bo kvar men att vi också attraherar nya kommunmedlemmar i arbetsförålder och i arbete.

Vår strategi kan tyckas enkel men bygger på att:

- Behålla befintliga kommunmedlemmar
- Attrahera nya kommunmedlemmar i arbetsför ålder och i arbete
- Minska kostnaderna för försörjningsstöd
- Aktivt coacha från bidragsförsörjning till en egenförsörjning

Befolkningstillväxten kommer att skapas genom att vi målmedvetet bygger en attraktivare kommun behålla våra kommunmedlemmar

Vi ska ta Tranås kommun framåt genom väl avvägda och strategiska beslut inom ett antal attraktivitetspunkter:

- Kommunens näringslivsarbete inriktas i än högre grad på etablering av företag som förknippas med hållbarhet. Uppmuntra befintliga företag att arbeta med omställningsprocesser till hållbar verksamhet/produkter.
- Kommunera ut budskapet om Tranås som bostadskommun och på så sätt tydligt få till stånd en inflyttning av avsedd målgrupp

- Presentera paketalösningar, såväl allmänna erbjudanden som skräddarsydda: Arbete (också med möjligheter till distansarbete), boende, fritid till målgruppen. Riktat till såväl studenter som de inom målgruppen med större arbetslivserfarenhet/kompetens.
- Säkerställ och om möjligt förbättra pendlingsmöjligheter. I första hand avseende pendeltåg men också interregionala tåg samt bussförbindelser till/från närliggande kommuner.
- Handelsutbudet ska utvecklas för att utgöra en attraktivitetsfaktor i linje med kommunens inriktning för tillväxt.
- Bibehåll och förstärk Holavedsgymnasiets attraktivitet i Tranåsregionen
- Gemensamma utbildningsåtgärder i Tranåsregionen för att möta geografiska kommunens kompetensförsörjningsbehov, i dialog med interna eller externa utbildningsanordnare
- Samarbetsfrämjande arbete mellan såväl Tranåsföretag som mellan Tranåsföretag och Tranåsregionsföretag.
- Inriktning villabestånd: Kraftig ökning av beståndet av villor i områden med olika beskaffenhet. Detta kan i andra hand också handla om villaliknande former typ radhus, parhus. Upplåtelseform: Äganderätt alternativt i andra hand bostadsrätt.
- Inriktning lägenhetsbestånd upplåtelseform hyresrätt: Bibehålla och förädla befintligt bestånd. Huvudprincip: nyproduktion i syfte att förädla befintligt bestånd eller som mindre komplement i nya bostadsområden för blandad upplåtelseform.
- Fokus på Trygghetsskapande
- Säkerställ att kvalitets/resultatnivåer inom förskola och grundskola över tid är minst över genomsnittet för kommunerna i Östergötlands och Jönköpings län.
- Säkerställ mycket goda idrotts-, tränings-, fritids-, friluftslivs- och kulturmöjligheter i kommunen

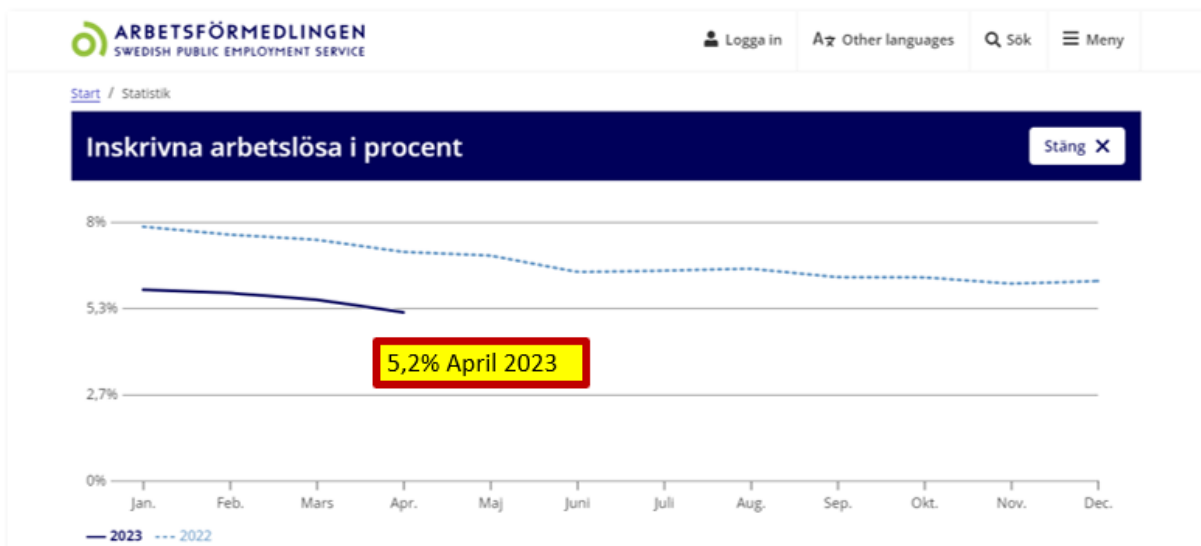
Då vi skapade en ny förvaltning, HR-Arbetsmarknadsförvaltningen, skapade vi historia genom att målmedvetet fokusera alla kommunens resurser från fyra förvaltningar

- Kommunens HR-avdelning
- Vuxenutbildningen
- KAA (Kommunalt Aktivitets Ansvar)
- Stöd och försörjning
- Arbetscentrum

För att hjälpa kommunmedlemmar till en bättre vardag genom integration, arbete och en egen försörjning. Sedan starten kan vi se flera nödvändiga trendbrott så som att försörjningsstödet har gått ner och är på 2018 års nivå

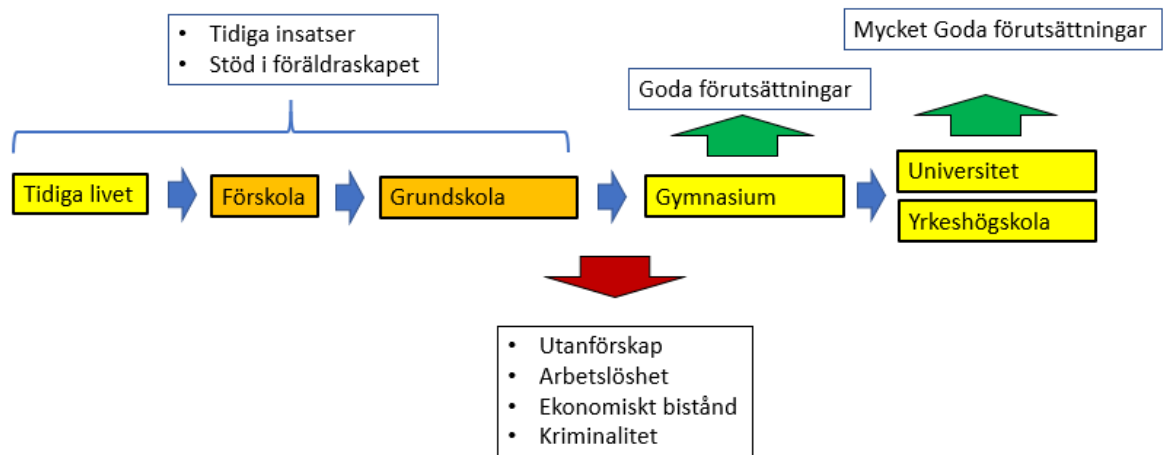

Det aktiva arbetet både inom förvaltningen och inom det aktiva näringslivet har resulterat att Tranås kommun har de lägsta arbetslöshetsciffrorna på mycket länge.

Det vi fortfarande ser är att många företag aktivt söker efter personal och trycket på att nyanställa är stort. Detta leder till nya utmaningar att kompetensförsörja näringslivet och kommunen, hitta bostäder etc

Tryggheten i kommunen i kommunen kommer att stärkas i det tidiga livet. Göra satsningar på barn i lägre åldrar i syfte att på sikt öka känslan av trygghet hos dessa barn under deras fortsatta uppväxt, i deras sociala liv, deras liv i skolan och fritidsliv. Målet ska vara att på sikt skapa ett tryggare samhälle för alla Tranås kommuns medborgare, vilket attraherar människor att leva sitt liv i och arbeta i kommunen. Satsningen består huvudsak bestå i en ökning och/eller utveckling av förebyggande insatser gentemot yngre barn inom främst skola, fritid och/eller individ- och familjeomsorg. Detta innebär också mer uppsökande verksamhet och mer stöd till familjer och i föräldraskapet. En bra skolgång ger stora förutsättningar för ett bra vuxenliv

Agenda 2030 och de 17 hållbarhetsmålen

Vi arbetar sedan en tid med hållbarhet i tre dimensioner: Ekonomisk-, social- och ekologisk hållbarhet. Detta sker via våra styrdokument:

- Inriktning tillväxt
- Strategi för socialhållbarhet
- Strategi för ekologiskhållbarhet

Ska vi ge några exempel på hur det kan se ut om vi lyckas med våra långsiktiga strategier för Tranås

Fler personer i arbete ger bäring på:

- Ekonomiskhållbarhet
- Socialhållbarhet

Från bidragsförsörjning till egen försörjning ger bäring på:

- Ekonomiskhållbarhet
- Socialhållbarhet

Förstärk kommunal ekonomi ger bäring på:

- Ekonomiskhållbarhet
- Socialhållbarhet
- Ekologiskhållbarhet

Insatser i det tidiga livet (trygghet) ger bäring på:

- Ekonomisk hållbarhet
- Socialhållbarhet

Satsningar på nya förskolor och grundskolor

- Ekonomisk hållbarhet
- Socialhållbarhet
- Ekologiskhållbarhet

Bara för att nämna några exempel

Vi kommer att lyckas

Det råder inga tvivel om hur målmedvetna och uthålliga vi är – det finns helt enkelt inget alternativ och vi kommer fortsätta att kavla upp ärmarna i arbetet för Tranås kommuns bästa.

Vi ser trendbrotten:

- Minskade försörjningsstöd
- Minskad arbetslöshet
- Vi ser positiva förändringar inom vår demografi
- Skatteunderlaget ökar på grund av fler arbetade timmar
- Mm

Vi känner oss stärkta av resultaten och vi viker inte en millimeter från de antagna strategierna

Om man inte inser att detta är den rätta färdplanen framåt är man svaret skyldigt till var som är alternativet

Tranås 2023-06-12

Mats Holmstedt (M)
Kommunstyrelsens Ordförande